

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	7
AZ ELŐZŐ KIADÁSOK-ELŐSZAVAIBÓL	9
NÉHÁNY JELÖLÉS	11
I. FEJEZET. A STATISZTIKUS FIZIKA ALAPELVEI	13
1. §. A statisztikus eloszlás	13
2. §. Statisztikus függetlenség	18
3. §. A Liouville-tétel	21
4. §. Az energia szerepe	23
5. §. A statisztikus mátrix	26
6. §. Statisztikus eloszlás a kvantumstatisztikában	33
7. §. Az entrópia	36
8. §. Az entrópia növekedésének törvénye	42
II. FEJEZET. TERMODINAMIKAI MENNYISÉGEK	47
9. §. A hőmérséklet	47
10. §. A makroszkopikus mozgás	49
11. §. Adiabaticus folyamatok	51
12. §. A nyomás	55
13. §. A munka és a hőmennyiség	58
14. §. Az entalpia	60
15. §. A szabad energia és a termodinamikai potenciál	61
16. §. Termodinamikai mennyiségek deriváltjai közötti összefüggések	65
17. §. A termodinamikai hőmérsékletskála	69
18. §. A Joule–Thomson-folyamat	70
19. §. A maximális munka	72
20. §. Külső közegben levő test által végzett maximális munka	74
21. §. Termodinamikai egyenlőtlenségek	78
22. §. A Le Châtelier-elv	81
23. §. A Nernst-tétel	84
24. §. Termodinamikai mennyiségek függése a részecskeszámtól	86

25. §. Test egyensúlya külső térben	89
26. §. Forgó testek	91
27. §. Termodinamikai összefüggések a relativisztikus tartományban	93
III. FEJEZET. A GIBBS-ELOSZLÁS	96
28. §. A Gibbs-eloszlás	96
29. §. A Maxwell-eloszlás	99
30. §. Oszcillátor valószínűségeloszlása	104
31. §. Szabad energia a Gibbs-eloszlásban	108
32. §. Termodinamikai perturbációszámítás	112
33. §. Sorfejtés $\hbar$ hatványai szerint	115
34. §. A Gibbs-eloszlás forgó testekre	122
35. §. Gibbs-eloszlás változó részecskeszámnál	124
36. §. Termodinamikai összefüggések levezetése a Gibbs-eloszlásból	128
IV. FEJEZET. AZ IDEÁLIS GÁZ	130
37. §. A Boltzmann-eloszlás	130
38. §. Boltzmann-eloszlás a klasszikus statisztikában	132
39. §. Molekulák ütközése	135
40. §. Nemegyensúlyi ideális gáz	137
41. §. Ideális Boltzmann-gáz szabad energiája	140
42. §. Az ideális gáz állapotegyenlete	142
43. §. Állandó fajhőjű ideális gáz	145
44. §. Az ekvipartíció-tétel	150
45. §. Egyatomos ideális gáz	152
46. §. Egyatomos gáz. Az elektronok impulzusmomentumának szerepe	156
47. §. Kétatomos gáz, különböző atomokból álló molekulákkal. A molekulák forgása	158
48. §. Kétatomos gáz, azonos atomokból álló molekulákkal. A molekulák forgása	163
49. §. Kétatomos gáz. Az atomok rezgése	166
50. §. Kétatomos gáz. Az elektronok impulzusmomentumának hatása	170
51. §. Többatomos gáz	172
52. §. Gázok mágnessége	175
V. FEJEZET. A FERMI- ÉS A BOSE-ELOSZLÁS	182
53. §. A Fermi-eloszlás	182
54. §. A Bose-eloszlás	183
55. §. Nemegyensúlyi Fermi- és Bose-gáz	185
56. §. Elemi részecskékből álló Fermi- és Bose-gáz	187
57. §. Az elfajult elektrongáz	191
58. §. Elfajult elektrongáz fajhője	194
59. §. Az elektrongáz mágnessége. Gyenge terek	197
60. §. Az elektrongáz mágnessége. Erős terek	201
61. §. A relativisztikus elfajult elektrongáz	204
62. §. Az elfajult Bose-gáz	207
63. §. A hőmérsékleti sugárzás	210
VI. FEJEZET. SZILÁRD TESTEK	220
64. §. Szilárd testek alacsony hőmérsékleten	220
65. §. Szilárd testek magas hőmérsékleten	225

TARTALOMJEGYZÉK

623

66. §. A Debye-féle interpolációs formula	228
67. §. Szilárd testek hőtágulása	232
68. §. Erősen anizotrop kristályok	234
69. §. Kristályrácsok rezgései	238
70. §. A rezgések állapotsűrűsége	243
71. §. A fononok	247
72. §. Fononkeltő és -eltüntető operátorok	250
73. §. Negatív hőmérsékletek	254
VII. FEJEZET. REÁLIS GÁZOK	258
74. §. Eltérések az ideális gázmodelltől	258
75. §. A sűrűség hatványai szerinti sorfejtés	263
76. §. A van der Waals-egyenlet	266
77. §. A viriál-együttható és a szórási amplitúdó kapcsolata	269
78. §. A klasszikus plazma termodinamikai mennyiségei	274
79. §. A korrelációs függvények módszere	277
80. §. Az elfajult plazma termodinamikai mennyiségei	280
VIII. FEJEZET. FÁZISOK EGYENSÚLYA	287
81. §. A fázisok egyensúlyának feltételei	287
82. §. A Clausius – Clapeyron-egyenlet	292
83. §. A kritikus pont	294
84. §. A megfelelő állapotok tétele	298
IX. FEJEZET. AZ OLDATOK	301
85. §. Különböző részecskékből álló rendszerek	301
86. §. A fázisszabály	303
87. §. Híg oldatok	304
88. §. Az ozmózisnyomás	306
89. §. Az oldószer fázisainak érintkezése	307
90. §. Az oldott anyag egyensúlya	310
91. §. Hőtermelés és térfogatváltozás oldódáskor	313
92. §. Erős elektrolitok oldatai	316
93. §. Ideális gázok keveréke	319
94. §. Izotópok keveréke	321
95. §. Koncentrált oldatok feletti gőz nyomása	324
96. §. Termodinamikai egyenlőségek oldatokban	326
97. §. Egyensúlyi görbék	330
98. §. Néhány példa a fázisdiagramokra	336
99. §. Az egyensúlyi felület speciális görbéinek metszéspontjai	342
100. §. Gáz és folyadék	344
X. FEJEZET. KÉMIAI REAKCIÓK	348
101. §. A kémiai egyensúly feltétele	348
102. §. A tömeghatás törvénye	349
103. §. A reakcióhő	353
104. §. Az ionizációs egyensúly	356
105. §. A párkeltés egyensúlya	358

XI. FEJEZET. A NAGYON NAGY SŰRŰSÉGŰ ANYAG TULAJDONSÁGAI	361
106. §. A nagy sűrűségű anyag állapotegyenlete	361
107. §. Nagy tömegű testek egyensúlya	364
108. §. A testek gravitációs energiája	373
109. §. Neutrongömb egyensúlya	376
XII. FEJEZET. INGADOZÁSI JELENSÉGEK	380
110 §. A Gauss-eloszlás	380
111. §. Gauss-eloszlás több mennyiség esetén	383
112. §. Az alapvető termodinamikai mennyiségek fluktuációi	387
113. §. Fluktuációk az ideális gázban	394
114. §. A Poisson-formula	396
115. §. Fluktuációk oldatokban	399
116. §. A sűrűségingadozások térbeli korrelációja	400
117. §. A sűrűségingadozások korrelációja elfajult gázban	405
118. §. A fluktuációk időkorrelációja	411
119. §. A fluktuációk időkorrelációja több mennyiség esetén	415
120. §. A kinetikus együtthatók szimmetriája	417
121. §. A disszipációs függvény	421
122. §. A fluktuációk spektrális felbontása	425
123. §. Az általánosított szuszceptibilitás	431
124. §. A fluktuáció—disszipáció tétel	439
125. §. A fluktuáció—disszipáció tétel több mennyiség esetén	445
126. §. Az általánosított szuszceptibilitás operátoralakja	450
127. §. Hosszú molekulák görbületének fluktuációi	453
XIII. FEJEZET. KRISTÁLYOK SZIMMETRIÁJA	458
128. §. A kristályrács szimmetriaelemei	458
129. §. A Bravais-rács	460
130. §. Kristályrendszerek	462
131. §. Kristályosztályok	467
132. §. Tércsoportok	469
133. §. A reciprokrács	471
134. §. A tércsoportok irreducibilis ábrázolásai	475
135. §. Az időtükrözési szimmetria	481
136. §. A kristályrács normálrezgéseinek szimmetriatulajdonságai	486
137. §. Egy- és kétdimenziós periodikus szerkezetek	491
138. §. Kétdimenziós rendszerek korrelációs függvénye	495
139. §. A molekulák iránya szerinti szimmetria	498
140. §. Nematikus és koleszterikus folyadékkristályok	500
141. §. Fluktuációk folyadékkristályokban	502
XIV. FEJEZET. MÁSODRENDŰ FÁZISÁTALAKULÁSOK ÉS KRITIKUS JELENSÉGEK	507
142. §. A másodrendű fázisátalakulások	507
143. §. A fajhő ugrása	512
144. §. A külső tér hatása a fázisátalakulásra	518
145. §. A szimmetria megváltozása másodrendű fázisátalakulások során	522

TARTALOMJEGYZÉK

625

146. §. A rendparaméter fluktuációi	535
147. §. Az effektív Hamilton-operátor	542
148. §. A kritikus indexek	546
149. §. A skálainvariancia	553
150. §. A folytonos fázisátalakulások izolált és kritikus pontjai	558
151. §. Másodrendű fázisátalakulás kétdimenziós rácsban	563
152. §. A kritikus pont van der Waals-elmélete	572
153. §. A kritikus pont fluktuációs elmélete	577
XV. FEJEZET. FELÜLETEK	585
154. §. A felületi feszültség	585
155. §. Kristályok felületi feszültsége	588
156. §. A görbületi nyomás	591
157. §. Oldatok felületi feszültsége	593
158. §. Erős elektrolitok oldatainak felületi feszültsége	595
159. §. Az adszorpció	597
160. §. A nedvesítés	599
161. §. Az illeszkedési szög	602
162. §. A magok képződése fázisátalakulásoknál	604
163. §. A fázisok létezésének lehetetlensége egydimenziós rendszerekben	607